КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Бөтә илдәрҙең пролетарийҙары, берләшегеҙ!

Хеҙмәт БАЙРАҒЫ

Газета 1931 йылдың 1 ноябренән сыға

Башҡорт АССР-ы КПСС-тың Хәйбулла район комитеты һәм халыҡ депутаттарының район Советы органы

№ 109 (6392) 1987 йыл, 12 сентябрь, шәмбе Хаҡы 3 тин.

ПОЧЕТ ТАҠТАҺЫ

Район хеҙмәт коллективтарының малсылыҡ продукттарын етештереү һәм һатыу, малдарҙың продуктлылығын арттырыу һәм уларҙың һанын ишәйтеү буйынса 1987 йылдың һигеҙ айҙағы социалистик ярышы йомғаҡтары буйынса КПСС райкомы бюроһы, халыҡ депутаттарының район Советы башҡарма комитеты, агропромышленность комплексы работниктары профсоюзы райкомы президиумы, ВЛКСМ райкомы бюроһы түбәндәге коллективтарҙы һәм малсыларҙы **«Хеҙмәт байрағы» район газетаһының Почет таҡтаһына индерҙе:**

«Маҡан» совхозы коллективы — дәүләткә ит һатыу планын 133, һөт буйынса 116 процентҡа үтәгән;

Ленин орденлы «Матрай» совхозының Новопетровка фермаһы коллективы — бөтәһе 8746 центнер, йәғни 398 һыйырҙың һәр береһенән 2197-шәр килограмм һөт һауған, йыл башынан һөттөң 92 процентын беренсе сорт менән һатҡан;

Ленин орденлы «Матрай» совхозынан З. И. Демидова етәкселегендәге подряд звеноһы коллективы — бөтәһе 3580 центнер, йәғни 160 һыйырҙың һәр береһенән 2237-шәр килограмм һөт һауған;

«Маҡан» совхозынан Р. Татлыбаевтың ғанлә звеноһы — һыйыр малдарын һимертеүҙә бөтәһе 592 центнер, йәғни 584 баш малдың һәр береһенән тәүлегенә уртаса 797-шәр грамм, шул иҫәптән августа 965-әр грамм артым алған;

«Маҡан» совхозының Маҡан фермаһы коллективы — һыйыр малдарын һимертеүҙә тәүлегенә уртаса 733-әр грамм артым алған һәм артым алыу планын 126 процентҡа үтәгән;

«Аҡъяр» совхозының суҫҡа фермаһы коллективы — суҫҡалар һимертеүҙә тәүлегенә уртаса 353-әр грамм, шул иҫәптән августа 386-шар грамм артым алған, артым алыу планын 106 процентҡа үтәгән;

З. Сәлимгәрәева — «Таналыҡ» совхозы һауынсыһы, бөтәһе 741 центнер, йәғни 26 һыйырҙың һәр береһенән 2841-әр килограмм һөт һауған;

Г. Шәйехова — «Таналыҡ» совхозы һауынсыһы, бөтәһе 683 центнер, йәғни 24 һыйырҙың һәр береһенән 2873-әр килограмм һөт һауған;

Т. Авдеева — «Таналыҡ» совхозы һауынсыһы, бөтәһе 628 центнер, йәғни 25 һыйырҙың һәр береһенән 2530-ар килограмм һөт һауған;

И. Сәмиғуллина — «Хәйбулла» совхозы һауынсыһы, бөтәһе 625 центнер, йәғни 26 һыйырҙың һәр береһенән 2893-әр килограмм һөт һауған;

Х. Байғусҡарова — «Таналыҡ» совхозы һауынсыһы, бөтәһе 575 центнер, йәғни 22 һыйырҙың һәр береһенән 2613-әр килограмм һөт һауған;

М. Кулямина — «Аҡъяр» совхозының быҙау ҡараусыһы, профилакторий осорондағы быҙауҙарҙы үҫтереүҙә тәүлегенә уртаса 1078-әр грамм, шул иҫәптән августа 1002-шәр грамм артым алған;

И. Көнсыуаҡов, Т. Иштанов — «Красное знамя» колхозы малсылары, һыйыр малдарын һимертеүҙә бөтәһе 82 центнер, йәғни 78 баш малдың һәр береһенән тәүлегенә уртаса 1239-ар грамм артым алған;

Г. Семенов — «Аҡъяр» совхозының мал ҡараусыһы, йәш һыйыр малдарын үҫтереүҙә бөтәһе 112 центнер, йәғни 98 баш малдың һәр береһенән 1098-әр грамм артым алған;

Н. Щипакина — «Аҡъяр» совхозының суҫҡа ҡараусыһы, суҫҡа балалары үҫтереүҙә бөтәһе 321 центнер, йәғни 310 суҫҡаның һәр береһенән тәүлегенә уртаса 461-әр грамм артым алған.

Урак-87

ИНФОРМАЦИОН БЕЛДЕРЕҮ

11 сентябрҙә КПСС райкомының IX пленумы үткәрелде, унда ойоштороу мәсьәләһе ҡаралды.

Башҡорт АССР-ы Министрҙар Советы председателенең беренсе урынбаҫары һәм БАССР Дәүләт агропромы председателе итеп билдәләнеү сәбәпле, И. Ә. Ғәбитов КПСС райкомының беренсе секретары вазифаһынан һәм бюро ағзалығынан бушатылды.

Пленум халыҡ депутаттарының Ишембай район Советы башҡарма комитеты председателе булып эшләгән **Марс Хзыр улы Шаһиевты** КПСС райкомының беренсе секретары һәм бюро ағзаһы итеп һайланы.

Пленум, Р. И. Хәйбуллин халыҡ депутаттарының Хәйбулла район Советы башҡарма комитеты председателе итеп һайланыу сәбәпле, уны КПСС райкомының икенсе секретары вазифаһынан бушатты.

Пленум С. С. Аблаевты, уҡыуға китеү сәбәпле, КПСС райкомы бюроһы составынан сығарҙы.

Пленум, Н. В. Гордеевты КПСС райкомының ауыл хужалығы бүлеге мөдире вазифаһынан бушатып, уның урынына **Р. Х. Ибраһимовты раҫланы.**

Пленум эшендә КПСС Өлкә Комитетының ауыл хужалығы һәм аҙыҡ-түлек промышленносы бүлеге мөдире урынбаҫары **Ф. Х. Диваев** ҡатнашты.

«Хәйбулла» совхозы Үҙәк бүлексәһенең ырҙын табағында был көндәрҙә эш тынмай — иген сортҡа айырыла һәм орлоҡ һалына, әҙләп булһа ла баҫыуҙарҙан иген ҡабул ителә.

Тейәү, иген таҙартыу һәм башҡа техниканың мөмкин тиклем юғары етештереүсәнле файҙаланылыуы ҙур әһәмиәткә эйә. Ырҙын табағы слесарь-мотористы Рәхмәтулла Яҡупов (һүрәттә) уларҙың өҙлөкһөҙ эшләүен тәьмин итә. Уның тырышлығы, боҙолоп тороуҙарҙы тиҙ һәм оҫта төҙәтә белеүе арҡаһында техника ритмлы эшләй.

Р. БАЙМУРЗИН фотоһы.

Яңы уңыш өсөн

Механизаторҙар яуынлы көндәрҙе киләһе йылғы уңыш өсөн файҙаланырға тырыша, сөнки ер һөрөү эштәрен ваҡытында тамамларға кәрәк.

«Матрай» совхозы буйынса пландағы 15724 урынына 5885 гектар майҙан туңға һөрөлгән.

Совхоздың Үҙәк бүлексәһе игенселәре был мөһим эште юғары темпта башҡара, улар 1618 гектар, йәки планда билдәләнгәндең 41 процентын эшкәрткән. К-700 тракторҙары механизаторҙары Динар Рахманғолов менән Ғәлинур Байназаровтар эштә айырылып тора, улар смена нормаларын 1,5 тапҡырға арттырып үтәп, көн һайын 25—30 гектар ер һөрә.

Новопетровка бүлексәһе механизаторҙары уларҙан бер аҙға ғына ҡалыша, унда пландағы 2904 урынына 1153 гектар һөрөлгән. Ошо бүлексәнән механизатор Николай Иванов «Кировец» тракторында 257 гектар ер эшкәртте, ә ДТ-75 тракторы механизаторы, ВЛКСМ ағзаһы Сергей Шевченко смена нормаһын 170 процентҡа еткерә.

М. МАНИШЕВА,
совхоз диспетчеры.

ПАРТИЯ АКТИВЫ УҠЫУЫ

10 сентябрҙә район партия комитетының актовый залында район партия активының уҡыуы үткәрелде, унда тәүге цех партия ойошмалары секретарҙары, район партия ойошмаһының ревизия комиссияһы ағзалары, партия активы ҡатнашты. Занятиела «Район партия ойошмаһында ағзалыҡ взностарын түләү торошо һәм КПСС Өлкә Комитеты бюроһының 1986 йыл 28 августағы «КПСС Үҙәк Комитеты Секретариатының 1986 йылдың 25 июлдәге «Республика партия ойошмаһы бюджетын үтәү буйынса Ҡырғыҙстандың партия органдары эшендәге етди кәмселектәр тураһында»ғы ҡарары буйынса КПСС райкомы бюроһы ҡарарының үтәлеү барышы һәм район партия ойошмаларында ағзалыҡ взностарын үтәү торошон тикшереү йомғаҡтары тураһында»ғы мәсьәлә тикшерелде.

Унда ҡатнашыусылар алдында ошо мәсьәлә буйынса информация менән партия Өлкә Комитетының финанс-хужалыҡ бүлеге инструктор-контролеры **Р. И. Дәүләтшин** сығыш яһаны.

Партия ойошмаларында отчет-һайлау йыйылыштарының барышы һәм хәҙерге заман талаптары нигеҙендә ошо эште артабан камиллаштырыу буйынса партия ойошмалары секретарҙарының бурыстары тураһында КПСС райкомының ойоштороу бүлеге мөдире **С. С. Насиров** һөйләне.

КПСС райкомы янындағы партия комиссияһы председателе **М. Г. Некрасов** КПСС Үҙәк Комитеты талаптары нигеҙендә партия сафын нығытыу буйынса партия ойошмалары секретарҙарының бурысы тураһында сығыш яһаны. Район партия ойошмаһының ревизия комиссияһы председателе **Ғ. М. Яҡупов** үҙенең сығышында граждандарҙың хаттары, ғаризалары менән эш итеү һәм уларҙы үҙ ваҡытында тикшереүгә контроль яһауға туҡталды. Коммунистарға иҫәп алып барыу торошо, партия документтарын оформить итеү һәм тапшырыу тураһында КПСС райкомының партия учеты секторы мөдире **М. К. Бураншина** һөйләне. «КПСС Үҙәк Комитетының ҡарары нигеҙендә хеҙмәтсәндәрҙең политик уҡыуын һәм экономик белем биреү мәктәбен ойоштороу буйынса бурыстар» — КПСС райкомының пропаганда һәм агитация бүлеге мөдире урынбаҫары, парткабинет мөдире **Р. И. Солтанованың** сығышының темаһы булды.

Занятиела ҡатнашыусылар үҙ фекерҙәре менән уртаҡлашты, ҡыҙыҡһынған һорауҙарына тейешле яуаптар алды.

Яуаплылыҡты арттырайыҡ

Беҙҙең рейд

«Степной» совхозы эшсәндәренә 100 гектарҙан ашыуыраҡ майҙандың игенен йыйып алаһы ҡалған. Хужалыҡ дәүләткә иген һатыуҙың ике йыллыҡ планын уңышлы тултырҙы, быйылғы йыллыҡ планды үтәүгә лә күп ҡалмаған. Орлоҡ мәсьәләһе ыңғай хәл ителһә, барыһы ла үҙ кимәлендә, тип әйтеп булыр ине.

Яңы уңышты йыйған ваҡытта игенсе беренсе сиратта киләһе йыл тураһында хәстәрләргә тейеш. Кәрәк тиклем орлоҡ фонды һалып ҡалдырыу—мөһим бурыс. Сөнки орлоҡһоҙ ҡалыу һөҙөмтәһендә уны ситтән һатып алырға тура килһәк, был иһә хужалыҡҡа бик ҡиммәткә төшәсәк.

«Степной» совхозында бөтәһе 789 центнер борсаҡ йыйып, уның 258 центнеры орлоҡҡа һалынған. Тағы ла 40 центнер былтырҙан ҡалған борсаҡ орлоғо бар. Хужалыҡ етәкселәре уның етәсәгенә шикләнмәй. Был культура 50 гектар майҙанды биләйәсәк. Орлоҡ бер йыллыҡ үлән өсөн сәсеүгә лә етәсәк. Ә бына РАПО-ның игенселек буйынса бүлегендә бөтөнләй башҡаса һандар сағылыш таба.

Ошо совхоз агрономы З. Карсанов тарафынан төҙөлгән иҫәпләүҙәр киләһе йыл өсөн 350 центнер борсаҡ кәрәклеген күрһәтә, 150 центнеры иген һәм 200 центнеры мал аҙығы өсөн. Был иҫәпләүҙәр район планына индерелә һәм ЦСУ уны Өфөгә тапшыра. Ә унан, «Степной» совхозы киләһе яҙҙа нисек сәсәсәк, тигән һорау менән шыптыраталар. РАПО работниктары аптырашта ҡала. Совхоздың баш агрономы З. Карсановтың яуапһыҙлығы һәм үҙ эшенә һалҡын ҡарауы һөҙөмтәһендә шундай иҫәпләүҙәр килеп сығыуға кем ғәйепле һуң?

Дәүләт орлоҡсолоҡ инспекцияһы работниктары ла борсола. Склад тағы борсаҡ орлоғо дымлылығы буйынса, шытымы һәм иҫәбе буйынса кондицияға еткерелмәгән. Анализ күрһәтеүенсә, борсаҡтың ГОСТ тарафынан билдәләнгән 87 урынына 76 проценты шыта.

Хужалыҡта арпа орлоғо ла етерлек түгел. Бында бөтә игенде дәүләт бураларына оҙатҡандар, тағы ла 300 центнер тапшырырға кәрәк. Уның урынына һоло йәки бойҙайҙы ебәрергә тура киләсәк.

Совхозда, арпа етә, тиҙәр. Һалып ҡалдырылған 3000 центнерҙың 2400 центнеры аҙыҡ өсөн дә, сәсеү өсөн дә билдәләнгән, был осраҡта арпа орлоғоноң етмәйәсәге көн кеүек асыҡ, һөҙөмтәлә малсылыҡ зыян күрәсәк. Был культураның страховка фонды ла юҡ, ә киләһе йылдың нисек буласағын кем белә. Совхоз агрономы быны иҫәпкә алмаған, дөрөҫөрәге, яуаплылыҡты аңламаған.

Ф. ЯҠШЫҒОЛОВА,
дәүләт орлоҡсолоҡ инспекцияһы начальнигы.
В. АБДРАХМАНОВ,
беҙҙең махсус хәбәрсе.

Партия тормошо

САФТАРҘЫ НЫҒЫТАЙЫҠ

Һуңғы ике йылда «Новый путь» колхозының тәүге партия ойошмаһында производствола эшләүсе коммунистар һаны һиҙелерлек артты. Партия сафына ҡабул ителгән туғыҙ йәш коммунистың һигеҙе колхоз ағзаһы. Улар иҫәбендә 3 механизатор, 2 һауынсы, ҡалғандары башҡа төрлө тармаҡ работниктары. Уларҙың 50 проценты комсомол аша тәҡдим ителде.

Партия ойошмаһы үҙ сафының производство алдынғылары менән тулыланыуы тураһында хәстәрлек күрә. Мәҫәлән, былтыр декабрҙә КПСС ағзалығына кандидат итеп ҡабул ителеүсе Р. М. Вәлиева машина менән һауыу операторы булып эшләй. Биш йыллыҡтың ике йыллыҡ планын ваҡытынан алда тултырҙы, быйыл да яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәшә. Ул КПСС ағзалығына лайыҡлы булыуын хеҙмәте менән иҫбатланы. Рәйсә Вәлиева колхоз һауынсыларының социалистик ярышы башында барыусы ғына түгел, ә йәмәғәт эштәрен дә намыҫ менән башҡара. Ул Ерғән ауыл Советы депутаты.

Йәш коммунистар Р. Н. Ильясов, Н. М. Рәхмәтов, Р. М. Рәхмәтовалар һәм башҡаларҙы алдынғылар иҫәбенә индерергә мөмкин. Мәҫәлән, Р. М. Рәхмәтова кандидатлыҡ стажын үтеү осоронда партия поручениеһын үтәгәндә үҙен тик ыңғай яҡтан ғына күрһәтте. Ауыл культура йорто китапханаһында эшләү менән бер үк ваҡытта ул «Боевой листок»тар, «Молния»лар сығарырға, «Социалистик ярыш экраны»н тултырырға ла өлгөрә. Уны йыш ҡына ырҙын табағында, иген таҙартыусы әхирәттәренә ярҙам иткәндә күрергә мөмкин. Р. М. Рәхмәтова художестволы үҙешмәкәрлектә лә актив ҡатнаша. Ул колхоздың тәүге комсомол ойошмаһы бюроһы составына һайланған, комсомол политик мәғариф селтәре пропагандисы вазифаһын башҡара.

Шуның менән бер рәттән партия ойошмаһы КПСС сафына йәштәрҙе һайлап алыу мәсьәләһе менән тейешле кимәлдә шөғөлләнмәй. Хаталар ҙа етерлек. Әлегә тиклем, кеше тырыш булһа, тапшырылған эште үтәһә, уны партия сафына алырға кәрәк, тигән тенденция йәшәп килә. Уның политик һәм мораль сифаттары яҡшылап өйрәнелмәй. Ике йылда алты коммунистың КПСС ағзалығынан сығарылыуы эштең тейешле кимәлдә алып барылмауын күрһәтә. Улар һигеҙҙә КПСС Уставын һәм Совет закондарын боҙғандары өсөн партия билеттары менән айырылышты. Ҡабул итеү тураһындағы ғаризаларҙы ашығыс рәүештә ҡарауға юл ҡуйыла. Бынан коммунист партком тағы ла яҡшылап өйрәнмәй.

Хәҙер хәлде яҡшыртыу өсөн саралар күрелә. Партия йыйылыштарының роле күтәрелде. КПСС ағзалығына ҡабул итеү тураһындағы ғаризаларҙы, тәҡдимнәмәләрҙе бик ныҡ тикшерәләр, асыҡ йыйылыштарҙа ҡарағанда кешенең эш, политик, мораль сифаттары тикшерелә.

Партком һәм цех партия ойошмалары бөтә йәш коммунистар эске партия тормошонда актив ҡатнашһын өсөн хәстәрлек күрә. Ошо маҡсатта уларға айыҡ задание бирелә һәм уны үтәү даими контролгә алына. Йыйылыштарҙа кандидатлыҡ стажы үтеүсенең отчеты, йәш коммунистарҙың информациялары тыңлана. Улар менән айырым рәүештә әңгәмәләр үткәрелә.

Бөгөнгө көндә коммунистар алдына юғары талаптар ҡуйыла. Улар тәрән идеялы ҡарашлы, әҙәпле булыуы, ныҡлы һәм принципиаль, эш белеүсән һәм дәртле булыуҙары менән айырылып торорға тейеш. Йәш коммунист мәктәбе уларҙа бындай сифаттар тәрбиәләүҙә булышлыҡ итәсәк, шуға күрә колхоз парткомы эшендә бындай мәктәпте ойоштороуға кәрәк. Унда занятиеларға партия ветерандары, КПСС район комитеты аппараты работниктары саҡырыласаҡ, тыңлаусылар марксистик-ленинсы идеяларҙы һәм партия политикаһын тәрәнерәк өйрәнәсәк.

Партияға ҡабул итеү эшен артабан камиллаштырыу, йәш коммунистар идея-политик тәрбиә биреүҙе тейешле кимәлгә ҡуйыу беҙгә коллективтың производство һәм йәмәғәт-политик тормошонда партия ойошмаһының йоғонтоһон тағы ла юғарырах күтәреүҙә булышлыҡ итәсәк.

И. НӘТИМОВ,

«Новый путь» колхозының партком секретары.

Ярыш инициаторы һүҙендә тора

Үҙгәртеп ҡороуҙа иң мөһиме — практик эштәр һәм уның конкрет һөҙөмтәләре — Маҡан сауҙа предприятиеһы коллективы юбилей йылында ошондай девиз менән хеҙмәт итә. Коллектив ағзаларының дөйөм көсө менән ваҡлап һатыу тауар әйләнешенең һигеҙ айлыҡ планы 107 процентҡа үтәлде. Уҙған йылдың ошо уҡ осоро менән сағыштырғанда үҫеш 13 процент тәшкил итте. 795,2 мең һумлыҡ халыҡ ҡулланыуы тауарҙары һатылды.

Сауҙа предприятиеһындағы 10 магазиндың 8-ҙе тауар әйләнеше буйынса еткерелгән планды арттырып үтәне. Һатыусылар К. Кәипова, Һ. Мөхәмәтова, А. Торомтаева, М. Кәиповалар бигерәк тә яҡшы һөҙөмтәләргә өлгәште. Улар һигеҙ айлыҡ планды 117—122 процентҡа үтәне.

Бөйөк Октябрҙең 70 йыллығын лайыҡлы ҡаршылау буйынса социалистик ярыш инициаторы «Хужалыҡ тауарҙары» магазины мөдире Л. Каратованың һүҙе эшенән айырылмай. Ул бер йылда һигеҙ айҙа 203,9 мең һумлыҡ халыҡ ҡулланыуы тауарҙары һатҡан. Биш йыллыҡтың ике йыллыҡ планын 1 октябргә — ҡабул ителгән социалистик йөкләмәнән бер айға иртәрәк үтәргә ниәтләй.

У. ИЛЕМБӘТОВ,

СССР журналистар союзы ағзаһы.

◆ БӨЙӨК ОКТЯБРҘЕҢ 70 ЙЫЛЛЫҒЫНА ҠАРАТА

ЯҢЫРЫУ КУРСЫ МЕНӘН

Әрмән ССР-ы

Совет власы йылдарында бороноғо Әрмәнстан ерендә булып үткәндәрҙең бөтәһе лә — КПСС-тың ленинсы милли политикаһын тормошҡа ашырыуҙың сағыу, ышандырырлыҡ миҫалы, туғандарса ярҙам һәм бер ғаилә булып йәшәгән совет халҡының ҡаҡшамаҫ дуҫлығы һөҙөмтәһе.

Бөгөн республиканың экономикаһын һуғышҡа тиклемге биш йыллыҡтар йылындағы менән бер нисек тә сағыштырып булмай. Совет Әрмәнстаны компьютерҙар, радиоэлектрон һәм радио техник изделиелар, ғәҙәттән тыш теүәл приборҙар, автомобилдәр һәм башҡа күп кенә нәмәләр эшләп сығара. Совет тышҡы сауҙа ойошмалары аша 70 илгә промышленность продукцияһы оҙатыла.

Республиканың ғалимдары техник прогресты тиҙләтә. Улар астрофизикала, элементар өлөшсәләр физикаһында, полимерҙар һәм актив биологик ҡушылмалар химияһында, геологияла, сейсмологияла мөһим теоретик һәм практик һөҙөмтәләргә өлгәште.

Республикала Бөйөк Октябрҙең 70 йыллығын лайыҡлы ҡаршылауға әҙерлек партияның XXVII съезы ҡарарҙарын КПСС Үҙәк Комитетының ғинуар (1987 йыл) Пленумы күрһәтмәләрен тормошҡа ашырыу билдәһе аҫтында тамырынан үҙгәртеп ҡороу һәм яңыртыу шарттарында үтә. Ләкин был — әлегә тәүге аҙымдар. Етди кәмселектәр һәм эшләп еткермәүҙәр күп әле. Уларҙы бөтөрөү өсөн алда ҙур эштәр тора.

Әрмәнстан хеҙмәтсәндәре замандың актив, ижади һәм яуаплылыҡ тойоп эшләргә тигән төп талабын тәрән аңлай һәм хуплай. Республикала башланған үҙгәртеп ҡороуҙар хеҙмәт коллективтарының партия, совет һәм хужалыҡ органдарының тырышлығы менән киңәйәсәк һәм тәрәнәйәсәк.

Яҡшы кәйеф менән

Партия район комитеты күптән түгел төҙөлгән, йәки йәш кадрҙар етәкселек иткән коллективтарҙың эшен, үҙгәртеп ҡороу барышын, юғары партия органдары күрһәтмәләренең үтәлешен иғтибар менән күҙәтеп бара. Савельевка һигеҙ йыллыҡ мәктәбе шундай коллективтарҙың береһе. Улар бынан ике йыл элек, ауыр шарттарҙа эш башлайҙар. 1985 йылда элекке башланғыс мәктәп бинаһын реконструкциялау буйынса ҙур, шул уҡ ваҡытта кәрәкле эш башҡарыла. Был эш бөгөн дә дауам итә.

Шулай булыуға ҡарамаҫтан, район уҡытыусыларының август кәңәшмәһендә йәш директор Б. И. Азаматов етәкселек иткән был мәктәп коллективының мәктәп реформаһын тормошҡа ашырыу эшенә юғары партия баһаһы бирелде. Һәм был баһа бик урынлы. 1 сентябрь, яңы уҡыу йылы башланыуға арналған тантанала, Белем һәм Тыныслыҡ байрамында ҡатнашып, мин быға тағы бер тапҡыр ышандым.

Мәктәп яңы уҡыу йылына тулыһынса әҙер ине. Күргәҙмәләр һәм башҡа йыһаздар реформа талаптарына тулыһынса яуап бирә. Тантаналы линейка, балаларҙың кейемдәре, сәскәләр, уҡытыусыларҙың, уҡыусыларҙың һәм ата-әсәләрҙең, һуғыш, хеҙмәт һәм партия ветерандарының яҡты йөҙө, беренсе класс уҡыусыларын һәм тәүге тапҡыр эш башлаясаҡ уҡытыусыларҙы йылы ҡаршылау һәр кемдең кәйефен күтәрҙе.

Һуңынан уҡытыусылар коллективы менән партияның XXVII съезы, КПСС Үҙәк Комитетының ғинуар, июнь (1987 йыл) Пленумы ҡарарҙарын үтәүҙә уҡытыусының тотҡан урыны һәм роле тураһында асыҡтан-асыҡ һөйләшеү булды. Улар үҙҙәренең фекерҙәрен, проблемалары менән уртаҡлашты. «Таналыҡ» совхозы, бүлексә һәм йәмәғәт ойошмалары етәкселәре алдына аныҡ һорауҙар ҡуйылды. Улар уҡытыусылар коллективына ғына түгел, ә беренсе сиратта ауыл һәм совхоздың артабанғы яҙмышына ҡағыла.

Был мәсьәләләрҙе ыңғай хәл итеүҙә тура-нан-тура ҡатнашырға тейешле совет һәм хужалыҡ органдары етәкселәрен саҡырып, совхоздың партия комитеты ултырышында тикшерергә кәрәк. Һүҙҙән практик эшкә күсергә ваҡыт. Уҡытыусыларҙың кәйефе күтәренке. Уларҙың һынатмаясағына, мәктәп реформаһы талаптарын юғары кимәлдә тормошҡа ашырасаҡтарына ышаныс ҙур.

С. НАСИРОВ,

КПСС райкомының партия ойоштороу бүлеге мөдире.

ҺҮРӘТТӘ: Савельевка һигеҙ йыллыҡ мәктәбенең уҡытыусылар коллективы.

Р. БАЙМУРЗИН фотоһы.

ХАЛЫҠТЫҢ ҺАНЫН АЛЫУ—МӨҺИМ ЭШ

Һуңғы ун биш йыл эсендә илдәге халыҡтың һаны, составы һәм уларҙың территориаль бүленешенең һиҙелерлек үҙгәреүе һөҙөмтәһендә 1989 йылдың ғинуарында ҡабаттан халыҡтың һанын алыу маҡсатҡа ярашлы тип табылды.

Беҙҙең ағымдағы эш халыҡтың составын, үҫешен өйрәнеү буйынса мәғлүмәт алыу һәм хатта билдәле бер тенденцияларҙы асыҡлау мөмкинлеген бирәсәк. Мәҫәлән, күсеп йөрөү һөҙөмтәһендә халыҡтың территориаль урынлашыуында үҙгәрештәр була. Беренсенән, ҡала халҡы даими рәүештә арта бара. Әгәр ҙә 80-се йылдар башында ҡалаларҙа Россия Федерацияһындағы халыҡтың 71 проценты йәшәһә, ағымдағы йыл башында ул 73 процент тәшкил итте. Ун йыллыҡ аҙағына был күрһәткес тағын бер процентҡа артасаҡ. Етмәһә республиканың көнсығыш райондарындағы халыҡ һаны даими рәүештә арта. Үткән биш йылда ул 8 процентҡа үҫте, ә РСФСР буйынса был күрһәткес ни бары 3,5 процент тәшкил итте.

Һуғыш арҡаһында зыян күргән халыҡтың енси структураһы торған һайын яйға һалына бара. 1959 йылда һәр мең иргә 242 ҡатын күберәк тура килһә, быйыл инде был айырмалыҡ 158. Башҡортостан буйынса 167, беҙҙең район буйынса 107-гә кәмене. Был тенденция артабан да һаҡланасаҡ.

Йәш буйынса тағы ла ҡатмарлыраҡ процесс бара. Һуңғы 25 йыл эсендә эшкә һәләтлеләр һаны 6 процентҡа кәмене. Шул уҡ ваҡытта пенсия йәшендәге кешеләр һиҙелерлек артты, улар республика халҡының 18 процентын тәшкил итә. Быға өҫтәп шуны әйтергә кәрәк: беҙҙә ирекле хеҙмәт ресурстары бөтөнләй юҡ тиһәң дә ярай. Шулай итеп халыҡ хужалығының үҫеүе күбеһенсә хеҙмәтте интенсификациялауға бәйле, шуға күрә уның бөтә сығанаҡтарын асыҡларға кәрәк. Был осраҡта сырье һәм материаль ресурстарға ҡарағанда халыҡ тураһындағы мәғлүмәттәрҙе белеү мөһимерәк.

Халыҡ иҫәбен үткәреүгә әҙерлек эштәре бик ҡатмарлы. Шуға күрә төрлө учреждениелар һәм ойошмаларҙың актив ҡатнашыуы талап ителә. Хәҙерге ваҡытта халыҡ һанының, шулай уҡ урам исемдәренең, йорт, квартира номерҙарының дөрөҫ булыуы мотлаҡ.

Дөйөм алғанда беҙҙең районда әҙерлек эштәре ойошҡан рәүештә башланды. Район Советы башҡарма комитеты янында халыҡтың һанын алыуға ярҙам итеүсе комиссия төҙөлдө, ул совет, хужалыҡ һәм административ органдарҙың әҙерлек эштәренә йүнәлеш бирә, перепись үткәреү өсөн кадрҙар һайлап алыуҙа ярҙамлаша.

Шул уҡ ваҡытта тикшереү һөҙөмтәһендә мөһим әҙерлек эштәрен ваҡытында башҡарыуға һәр ерҙә лә тейешле әһәмиәт бирелмәй. Аҡъяр ауылы буйынса адрестарҙы асыҡлауҙа етди кәмселектәр бар (торлаҡ-коммуналь хужалыҡ начальнигы Ниғмәтуллин иптәш). Район информация - хисаплау үҙәгенә (РИВЦ) ошоға тиклем Бүребай поселогының схема картаһы бирелмәгән (поселок Советы башҡарма комитеты председателе вазифаһын башҡарыусы Пирожникова) улар шулай уҡ халыҡтың һанын тикшермәгән.

Был ойошмалар күрһәтелгән етешһеҙлектәрҙе яҡын арала бөтөрөү өсөн етди сара күрергә тейеш.

В. ГРИГОРЬЕВ,

РИВЦ начальнигы.

МАЛСЫЛЫҠ — УДАР ФРОНТ!

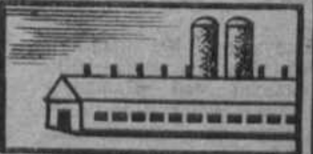

ПЛАН — ЗАКОН УЛ

Ун икенсе биш йыллыҡтың икенсе йылының һигеҙ айы үтеп тә китте. Сентябрь көндәре ҙә һанаҡ. Һәр ай башында, ҡағиҙә булараҡ, малсылыҡ белгестәре башҡарылған эштәргә йомғаҡ, һәр фермалағы эш торошона анализ яһай, теге йәки был кимселектәрһеҙ бурыстарҙы тормошҡа ашырыу юлдарын билдәләй. Был йүнәлештә уйланырлыҡ урын бар.

Район колхоздары һәм совхоздары малсылары ит етештереү буйынса һигеҙ айлыҡ планды 96 процентҡа үтәне. Дәүләткә 900 центнер продукция бирелеп еткерелмәне. Фрунзе исемендәге, «Новый путь», «Һаҡмар» һәм Салауат исемендәге колхоздар, шулай уҡ «Хәйбулла» һәм «Степной» совхоздары ит етештереү буйынса ҙур бурыслы булып ҡалды. Улар үҙ пландарын ни бары 50—70 процентҡа ғына үтәне. Был хәл үрҙә әйтеп үтелгән хужалыҡтар етәкселәренең, белгестәренең абруйын күтәрмәй.

Ә бына Калинин исемендәге колхозда тырышып эшләйҙәр. Был хужалыҡтан ит комбинатына тик һимертелгән малдарҙы ғына оҙатырға тырышалар. Тапшырылған 142 башмаҡтың 118-е юғары көрлөктә ҡабул ителә. Һәр малдың ауырлығы 440 килограмм тарта. Бындай миҫалдарҙы бик күп килтерергә мөмкин. «Красное знамя» колхозында уртаса тапшырыу ауырлығы 412, «Аҡъяр» совхозында 413, «Матрай»ҙа—412, «Таналыҡ»та 404 килограмм тәшкил итте. Шуның һөҙөмтәһендә район буйынса, быйылғы йылдың ошо осоро менән сағыштырғанда, малдарҙың уртаса тапшырыу ауырлығы 43 килограммға артты һәм 397 килограммға етте. Тапшырылған 4000 баш малдың 1113-ө 50 процент һәм 740 башы —35 процент өҫтәмә хаҡ менән ҡабул ителде. Уларҙың 63 проценты юғары һәм 21 проценты уртаса көрлөктә булды.

Сусҡалар ҙа яҡшы көрлөктә тапшырылды — һәр берәһенең уртаса ауырлығы 100 килограмм тәшкил итте.

Былтырҙың барыһы ла ит һатыуҙы былтырғы менән сағыштырғанда 22 процентҡа арттырыу мөмкинлеген бирҙе. Ә малдар һаны шул килеш ҡалды.

Шулай булыуға ҡарамаҫтан, үрҙә әйтеп кителеүенсә, бөтә етәкселәр, белгестәр ҙә ит өсөн мал аҫырау һәм һатыуҙы үҙгәртеп ҡороу буйынса тейешле саралар күрмәй. Мәҫәлән, И. Х. Күлибаев директоры, Я. Х. Мөхәрләмов баш зоотехник, М. Г. Ғәмәров баш ветврач булып эшләгән «Хәйбулла» совхозы малсылары һигеҙ айҙа башмаҡтарҙан заданиелағы 2582 центнер урынына ни бары 1565 центнер, йәки һәр малдан тәүлегенә 362 грамм, ә августа 2 тапҡырға кәмерәк—183 грамм артым алдылар. «Степной» совхозында хәлдәр тағы ла насарыраҡ, тәүлегенә уртаса артым ни бары 169 грамм ғына тәшкил иткән.

«Красный доброволец», Ленин исемендәге колхоздар һәм «Аҡъяр» совхозы коллективтары үҙ мөмкинлектәренән һиҙелерлек түбән эшләй, улар уртаса район күрһәткесенән кәм артым ала.

Ит етештереү һәм әҙерләү пландарының үтәлмәүенең төп сәбәбе — сусҡасылыҡҡа иғтибар итмәү. Йыл башынан заданиелағы 26000 урынына бөтәһе 10225, йәки һәр инә сусҡанан ес сусҡа балаһы алынған. Тағы ла «Хәйбулла» совхозы етәкселәренә һүҙ әйтергә кәрәк, улар юғары үрсем өсөн көрәшмәнеләр. Заданиелағы 5000 урынына ни бары 1270, йәки һәр инә сусҡанан 2 генә сусҡа балаһы алынған. Был инә совхозда-ғы 400 инә сусҡаның һигеҙ ай буйына балаламауы, ҡиммәтле аҙыҡты бушҡа ашап, артым бирмәүе тураһында һөйләй. Ошо уҡ хужалыҡта, шулай уҡ «Аҡъяр» һәм «Степной» совхоздарында сусҡаларҙың күпләп үлеүенә юл ҡуйыла. «Красный доброволец», Ленин исемендәге колхоздарҙа йәш сусҡаларҙың артымы түбән. «Маҡан» һәм «Матрай» совхозының сусҡа ҡараусылары ла тәнәғәтләнерлек эшләмәй.

Уңайлы һауа шарттарында, арзанлы мал аҙығы иҫәбенә бөтә тер малдарҙың продуктлылығын һиҙелерлек арттырыу мөмкинлеге бар. Тәбиғи мал аҙығын хужалыҡтарҙа ҡулланып, малдарҙың һанын һәм уларҙың продуктлылығын һиҙелерлек арттырырға була. Ләкин был мөмкинлектәрҙе барлыҡ хужалыҡтар ҙа берҙәй файҙаланмай.

Һыйырҙарҙың продуктлылығы малсылыҡ етәкселәренең һәм белгестәренең эшкә ҡарата мөнәсәбәтен сағылдыра. Көндәлек һауымдың кәмеүе һөт етештереүгә иғтибарҙың һүлпәнәйеүе тураһында һөйләй. Мәҫәлән, Ленин исемендәге колхозда һәр һыйырҙан бары тик 5,2, «Красное знамя» колхозында—5,5, Салауат исемендәге колхозда —5,8, «Һаҡмар» колхозында—6,1, Калинин исемендәге колхозда 6,2-шәр килограмм һөт һауалар. «Матрай» һәм «Хәйбулла» совхоздарында ла һәр һыйырҙан һауым 6,5 килограмдан артмай. Ә ҡышын һауым бынан юғары була бит.

Эш былай бара, «Красное знамя», «Һаҡмар», Салауат исемендәге колхоздарҙа һәм «Аҡъяр» совхозында һөт һатыу буйынса туғыҙ айлыҡ пландарын үтәй алмаясаҡтар. Ә план — закон ул. Эште юлға һалыу өсөн булған бөтә мөмкинлектәрҙе һәм резервтарҙы асыҡлау урынына, ошо уҡ хужалыҡтарҙа халыҡтан артыҡ һөт йыйыу буйынса эште йомшарттылар, ә ҡайһы берҙәрендә бөтөнләй туҡтаттылар.

Малсылыҡ продукттарын етештереү һәм һатыу буйынса бөтә пландарҙы һәм ҡабул ителгән йөкләмәләрҙе билдәләнгән срокта һәм яҡшы сифат менән уңышлы үтәү район малсыларының төп бурысы булып тора.

Ф. ХӘКИМОВ,
РАПО председателе урынбаҫары.

◆◆◆

«Маҡан» совхозының Сәғит һөтсөләк фермаһында 170 һауын һыйыры аҫырала. Йыл башынан алып уларҙың һәр береһенән 2027-шәр килограмм һөт алынды.

Бында башҡалар менән бергә коммунистик хеҙмәт ударнигы Б. Мәмбәтова ла эшләй. Уның һауынсы стажы — 20 йыл.

Быйыл ул һәр һыйырҙан 2400-әр килограмм һөт һауып алырға һүҙ биргән, хәҙер үҙ маҡсатына яҡынлашҡан да инде. Б. Мәмбәтова 18 тананы һауа. Был эште үҙе эшләп күргән кеше генә уның ниндәй ауыр булыуын аңлай, әлбиттә.

ҺҮРӘТТӘ: Б. Мәмбәтова.

Р. БАЙМУРЗИН фотоһы.

◆◆◆

ХӘЙЕРҺЕҘ БҮЛӘК

Фельетон

Был хәл яҙ булды. Яҙғы баҫыу эштәрендә ҙур тырышлыҡ күрһәтеүсе һәр кемгә рәхмәт һүҙҙәре әйтелде, премиялар, ҡиммәтле бүләктәр тапшырылды. «Новый путь» колхозы председателе Ф. Ғ. Ишкилдин тантананың был өлөшөн тамамлап, күп балалы әсәләр тураһында һүҙ башланы. Барыһының күҙ алдында ҡатырғы йәшниктән полиэтиленға төрөлгән ҡояшҡа ялтырап торған күҙҙең яуын алып торорлоҡ сервиз сығарҙы. Уны ҡыҙыл таҫма менән оҫта ғына бәйләп ҡуйырға ла онотмағандар.

— Ә был сервиз герой-әсә Ғөбәйҙуллинаға, — тине председатель. Етәксенең был һүҙҙәренән һуң колхозсыларҙың көнгә янған йөҙҙәрендә бәхетле әсә өсөн шатлыҡ сатҡылары балҡыны һәм улар дәррәү ҡул сапты. Ләкин бүләк хужаһы тантанала булмай сыҡты — билдәле сәбәптәр арҡаһында һабантуйға килә алмаған икән. Бүләкте хужаһының өйөнә алып барып тапшырырға ҡарар ителә. Ауылдаштары был һүҙҙе ишеткәс, бер ниндәй хәстәрлекһеҙ өйҙәренә тарала.

Аҙналар, айҙар үтә, ләкин герой-әсә вәғәҙә ителгән бүләген һаман да күрә алмай. Бүләк, боролмалы юлдар үтеп, үҙ хужаһына килеп етмәйенсә, көтмәгәндә бухгалтерия кабинетындағы шкафҡа барып эләгә. Таушалып бөткән полиэтилен ыҫҡерган тәҫ ала, матур таҫма ла юғала — уның урынына һалам преслау өсөн ҡулланылған капрон епте бәйләп ҡуялар. Сервиз да үҙенең элекке «төҫөн» юғалта, уның йәшерен рәүештә кәмей барыуы бер кемгә лә мәғлүм булмай.

Бүләкте көтөп-көтөп тә ала алмаған Ғөбәйҙуллиндар ғаиләһе колхоздың профсоюз комитетына, уның председателе В. А. Платоновҡа мөрәжәғәт итә. Ә ул, күрәһең, үҙенең иғтибарһыҙлығын белдерергә теләмәй. Һәм «бер нимә лә белмәйем» тип яуап бирә. Һуңынан «йәшертен генә» герой-әсәнең ирен саҡыртып һәм сервиз урынына ашхана һауыт-һабаһын... биҙрәгә һалып тапшыра.

Ашыҡмай тороғоҙ, ваҡиға бының менән генә тамамланмай әле. Киреһенсә, ул ҡатмарлаша бара. Герой-әсә былай «бүләктән» баш тарта, һәм был «хәйерһеҙ бүләк» яңынан парторг кабинетына, унан һуң бухгалтерияның элеге шкафына килеп эләгә... Сәйәхәт дауам итә.

Күптән түгел председатель, парторг һәм профсоюз лидеры «тиңсәрә» бүләк хужаһын күндерергә, шуның менән күңелһеҙ ваҡиғаны баҫырып ҡалдырырға тырышып ҡарайҙар.

— Ни өсөн баш тартаһың, — тип өгөтләйҙәр улар, — бары бер түгелме, сервиз ни, ашхана һауыт-һабаһы ни — ярамағанмы, барыһы ла һауыт-һаба түгелме. Бысранғанда ни булған, уны һәр ваҡыт полиэтилен эсендә һаҡлап булмай бит. Таҫмаһы ҡайҙа булғанмы? Кем белә инде.

Был тырышыу бушҡа була. Өгөт-нәсихәт шундай фекер менән тамамлана. «Күпме башты ҡатырырға мөмкин. Берәү күп бала тапҡан, имеш. Ғөбәйҙуллина үҙенең герой исеме менән артыҡ маһая, хатта беҙҙең кеүек хужаларҙың ҡулынан да бүләк алырға теләмәй...»

Шуның менән һүҙҙе тамамларға ла мөмкин, әлбиттә. Был булған хәл, ләкин уның осо-ҡырыйы күренмәй. Герой-әсәне үҙенә ҡарата иғтибарһыҙлыҡ ғәрләндерә. Сөнки эш бүләктә түгел, ә кешеләргә ҡарата мөнәсәбәттә.

З. ҠУЖАБӘКОВА,
ауыл хәбәрсеһе.

Беҙҙең интервью

Техниканы тулыһынса файҙаланайыҡ

Фрунзе исемендәге колхозда урағты тамамлауҙың хәл иткес осоро етте. Бөтәһе 2700 гектар баҫыуҙың 1900 гектарынан иген йыйып алынды. Механизаторҙар, киләһе йыл уңышына игеҙ һалу—туңға һөрәләр.

Теге йәки был осраҡта ла бөтә эш техникаға бәйләнгән, ул механизаторҙар ҡулында бөтә эштәрҙең яҙмышын хәл итә. Беҙҙең хәбәрсе И. С. Ҡоҙабаев, колхоздың баш инженеры Х. И. Дәүләтбаев менән осрашып, бөгөн техниканың хужалыҡта нисек ҡулланылыуы тураһында уға бер нисә һорау бирҙе.

Һорау: Хужалыҡтың машина паркында бөгөн нисә һәм ниндәй маркалы тракторҙар бар?

Яуап: Йәйен һәм ҡышын бөтә ауыл хужалығы эштәрен уңышлы алып барыу өсөн кәрәкле техникабыҙ етерлек. Хужалыҡта бөтәһе 34 трактор бар. Шуларҙың икеһе ҡеүәтле «Кировец», бишеһе—Т-4, ун бере МТЗ-82 һәм МТЗ-50 һәм башҡалар. Т-4 тракторҙарын беҙ баҫыу эштәрендә алмаштырғыһыҙ техника, тип иҫәпләйбеҙ. Ләкин уны файҙаланғанда йыш ҡына ҡыйынлыҡтарға осрайбыҙ. Мәҫәлән, уның ниндәйҙер бер детале сафтан сыҡһа, запас частарҙы табыуы ауыр. Әйтәйек, 1 каток-ты алмаштырырға кәрәк булһа, бының өсөн бер нисә йөҙ километрҙа ятҡан Ишембайға барырға кәрәк, сөнки районда уны төҙәтерлек ойошма юҡ. Бына шуға күрә ағымдағы ремонт өсөн ремпредприятие базаһында цех асҡанда маҡсатҡа ярашлы булыр ине.

Һорау: Колхозда алты ДТ-75 тракторы бар. Элек яҙғы сәсеү ваҡытында, мал аҙығы әҙерләүҙә лә бөтә төп эштәр тиерлек шулар тарафынан башҡарылды, ә хәҙер уларҙы нисек файҙаланаһығыҙ?

Яуап: Был тракторҙар хужалыҡҡа ҙур файҙа килтермәй һәм эштә уларҙың барыһы ла ҡатнашмай. Бының сәбәбе— беркетелгән кадрҙарҙың булмауында, механизаторҙарҙың кәмеһе буп, уға шул ултыра. Ваҡытлыса ултырған хужа һәр саҡта ла файҙа килтермәй, әлбиттә. Йыш ҡына валдар сафтан сыға. Бер сезонда уларҙы 2—3 тапҡыр ремонтҡа ҡуйырға мәжбүр булабыҙ. Запчастар етешмәй. Шуға ла был тракторҙар тулы ҡеүәттә файҙаланылмай.

Һорау: Иген йыйыуҙа комбайндар нисек эшләй һуң?

Яуап: Нигеҙҙә, яҡшы. Был — комбайнерҙарҙың үҙҙәренең тырышлығы һөҙөмтәһе. Дөрөҫ, урғыстарға запас частар йәһәтенән ҡыйынлыҡтар килеп тыуҙы, подшипниктар һәм башҡалар етешмәй, ураҡ башында ҡайыштарға ҡытлыҡ кисерҙек. Электр ҡоралдарына запас частар һәм уны хеҙмәтләндереү өсөн кеше юҡ. Комбайнерҙарҙың бөтәһе лә тиерлек ситтән йәлеп ителгән ҡайһы берәүҙәр илкеһалкы ғына эшләй.

Һорау: Механизаторҙар етешмәй, тиһегеҙ. Ә был проблеманы хәл итеү өсөн нимә эшләнә?

Яуап: Кадрҙарҙы нигеҙҙә 110-сы СПТУ әҙерләй. Училищены тамамлаусылар, ҡағиҙә булараҡ, колхозда Совет Армияһына хеҙмәткә киткәнгә тиклем эшләйҙәр, ә һуңынан кире ҡайтмайҙар.

Дөйөм әйткәндә, механизаторҙар йыш алмашына. Хужалыҡта йәштәр өсөн шарттар юҡ, тип әйтһәк, дөрөҫ булмаҫ ине. Бөгөнгө көндә механизатор булып эшләүселәр тәжрибәле комбайнерҙар, тракторсылар етәкселегендә өйрәнеү мәктәбе үткән. Колхозда ундайҙар бик күп. Механизаторҙар Ғилман Мәмбәтов, Рафиҡ Юлдашбаев, Мәхиән Бохарбаев, коммунист Шәүкәт Юлдашбаев һәм башҡалар яҡшы эшләй. Беҙгә алмаш әҙерләргә кәрәк, әлбиттә. Партия ойошмаһы бюроһына, колхоз идараһына уйланырлыҡ урын бар.

Һорау: Бөгөнгө көндә тупраҡты киләһе йыл уңышы өсөн әҙерләү буйынса эштәр башҡарыла. Был йүнәлештә нимә әйтә алаһығыҙ?

Яуап: 3300 гектар майҙанды туңға һөрөргә кәрәк. Әлегә был эш аҡрын бара. Бөтәһе планға ҡарата 20 процент ҡына һөрөлгән. Был эштә ике К-700 һәм өс Т-4 тракторҙары эшләй, был бик аҙ, әлбиттә. Бөгөнгө көндә туңға һөрөү эшен айға һалыу буйынса етди саралар күрелә,

ДӨЙӨМ ХӘСТӘРЛЕК

КПСС Үҙәк Комитеты һәм СССР Министрҙар Советының «Ун икенсе биш йыллыҡта һәм 2000 йылға тиклемге осорға СССР-ҙа халыҡтың һаулығын һаҡлауҙы үҫтереүҙең һәм һаулыҡ һаҡлауҙы үҙгәртеп ҡороуҙың төп йүнәлештәре» проектында совет кешеләренең һаулығын һаҡлау төп әһәмиәткә эйә булған эш тип билдәләнә. Совет власы йылдарында ошо йүнәлештә байтаҡ эш башҡарылды. Ләкин бөгөн медицина ярҙамы кимәле һәм сифаты совет кешеләренең арта барған талаптарына тулыһынса яуап бирмәй.

Һаулыҡ һаҡлауҙың материаль-техник базаһының насар үҫеше төп етешһеҙлектәрҙең береһе булып һанала.

Беҙҙең районды һаулыҡ һаҡлау учреждениеларында ла бындай проблемалар бар. Бөгөн 40 фельдшер-акушер һәм фельдшерлыҡ пунктының 18-енә капиталь ремонт йәки яңы бина төҙөү талап ителә.

Мәҫәлән, Матрай участка больницаһы буйынса Новопетровкалағы фельдшерлыҡ пунктын реконструкциялауға, Беренсе Мырҙа ауылындағы бинаға һәм Первомайск фельдшерлыҡ пунктының ҡыйығына ағымдағы ремонт кәрәк.

Хәйбулла участка больницаһының ҡыйығына, Вәлит фельдшерлыҡ пунктына капиталь ремонт талап ителә.

Ивановка участка больницаһы буйынса Пугачевка, Аҡташ, Михайловка медпункттарына капиталь ремонт кәрәк.

Ғәлиәхмәт ауыл врач амбулаторияһы буйынса Аҡъюл, Урыҫбай фельдшерлыҡ пункттарына капиталь ремонт талап ителә. Бында, етмәһә, Аҡнаҙарҙағы кеүек тикшереү ваҡытында утын һаман килтерелмәгән ине.

Әбеш ауыл амбулаторияһы буйынса Әбеш амбулаторияһының, Үрнәк фельдшерлыҡ пунктының утыны булмай сыҡты. Әммә быларҙың һуңғыһында ремонт бара, уны сентябрь аҙағына тамамларға планлаштыралар.

Подольск ауыл амбулаторияһы буйынса Бакаловка, Әҙел, Таштуғай, шулай уҡ Татыр-Үҙәк врач участкаһы буйынса Бүҙәулыҡ, Юлбарыҫ, Хворостянка, Яковлевка фельдшерлыҡ пункттары капиталь ремонтҡа мохтаж.

Сәғит медпунктында ла сентябрь башында утын килтерелмәгән ине әле.

Ҡайһы бер урындағы Советтар башҡарма комитеттары, хужалыҡтар, учреждениелар һәм предприятиелар етәкселәре яғынан медучреждениелар ихтыяждарына етерлек иғтибар бирелмәүе лә ҡышҡы шарттарҙа эшләүгә әҙерлек барышы өсөн борсолоу тыуҙыра. Мәҫәлән, «Һаҡмар» һәм Салауат исемендәге колхоздар етәкселәренең, ураҡҡа һылтанып, ошо хужалыҡтар территорияһындағы медицина учреждениеларына утын ташыуҙы һуҙыуын нигеҙле тип әйтеп буламы һун?

Промышленность предприятиеларына, совхоздарға, колхоздарға эштәрҙе яҡшыртыу маҡсатында районды һаулыҡ һаҡлау учреждениеларын шефлыҡҡа алырға кәрәктер, моғайын.

Үҙәк район больницаһы бүлектәре лә бына шундай конкрет материаль ярҙамға мохтаж. Яңы объекттар, работниктар өсөн йорттар төҙөргә кәрәк. Быны өсөн аҡса талап ителә, ләкин әлегә Һаулыҡ һаҡлау министерствоһы тулыһынса тәьмин итә алмай. Киләсәктә был йүнәлештә хәлдәр ыңғай яҡҡа үҙгәрергә тейеш. КПСС Үҙәк Комитеты һәм СССР Министрҙар Советы ҡабул иткән проект тап бына шуға йүнәлтелгән дә инде.

Ә бөгөн, яҡын киләсәктә нимәләр эшләргә була? Шефлыҡ итеүсе хужалыҡтар һәм шефҡа алынған учреждениелар етәкселәренә, бер өҫтәл артына ултырып, 1987 йылға, дөйөм ун икенсе биш йыллыҡҡа, аныҡ ярҙам төрҙәрен һәм күләмен күрһәтеп, комплекслы саралар планын төҙөргә ваҡыт. Тик шул саҡта ғына районда һаулыҡ һаҡлау учреждениеларының материаль-техник базаларын яҡшыртыуҙа реаль үҙгәрештәр буласаҡ.

Хәҙерге ваҡытта бөтә көс дауалау-профилактика учреждениеларын 1987—88 йылдарҙың көҙгө-ҡышҡы осоронда әҙерләүҙе тамамлауға йүнәлтелергә тейеш.

Р. ХӘБИРОВ,
район больницаһының баш врачы урынбаҫары.

БЫЛ КӨНДӘР ОНОТОЛМАЯСАҠ

Ветерандар советы саҡырыуы буйынса мин Павловск ҡалаһы исемен йөрөткән Ҡыҙыл Байраҡ һәм II дәрәжә Суворов орденлы 72-се уҡсылар дивизияһынан элекке полкташтарҙың осрашыуында ҡатнаштым. Ул Бөйөк Еңеүҙең 42 йыллығына бағышланғайны.

Мин был дивизияның 9-сы артиллерия полкында өлкән разведчик булып хеҙмәт иттем.

Утлы һуғыш йылдары тарих төпкөлөнә киткән һайын ветерандар һаны кәмей бара. Мин Бөйөк Еңеүҙең 40 йыллыҡ юбилейы йылында, 1985 йылдың май айындағы полкташтарҙың осрашыуында ла ҡатнаштым. Ә быйыл уларҙың күптәре күренмәне.

Беҙ Ленинград ҡалаһының 459-сы мәктәбендә осраштыҡ. Һуңынан үҙебеҙ азат иткән Павловск һәм Колпино ҡалаларына юл тоттоҡ.

Беҙҙең дивизия Ленинград ҡалаһының блокадаһын еҙеүҙә ҡатнашты, Карель муйынында һуғышты, Эстонияны, Польшаны азат итте, Германия аша үтеп, еңеүҙе Чехословакияла ҡаршы алды.

Блокада 900 көн һәм төн дауам итте. Ләкин ошондай ауыр шарттарҙа ла Ленинград бирелмәне. Элекке кеүек үк, заводтар эшләүен дауам итте, танкылар, снарядтар, гранаталар һәм патрондар эшләп сығарылды. Немец фашистары аслыҡ менән еңергә теләнеләр. Ләкин ҡала бирелмәне. Совет халҡының тырышлығы менән блокада өҙөлдө.

Беҙҙең ғәскәрҙәр ул ваҡытта көн һайын немецтарҙың 5—6-шар атакаһын кире ҡаҡты. Яугирҙәр һуңғы патронға тиклем һуғышты.

Ветерандарҙың осрашыуы айырым бер роль уйнай. Йәш быуынды Ватанға һөйөү һәм уға тоғролоҡ тойғоһо тәрбиәләү — партияның ветерандар алдына ҡуйған бурысы.

Ә. ӘШИРОВ,
һуғыш ветераны, Бәләкәй Арыҫланғол ауылы.

ҺҮРӘТТӘ: Ленинград ҡалаһының 459-сы мәктәбендә осрашҡан 72-се уҡсылар дивизияһы ветерандарынан бер төркөм. Һулдан икенсе — Ә. Ғ. Әширов.

13 сентябрь — Танкистар көнө

* 1946 йылдың 8 сентябрендә Ҡыҙыл майҙан буйлап Кантемир гвардия танк дивизияһы частары парад маршы менән үтте. Был көндө тәү тапҡыр Танкистар көнө байрам ителде. СССР Верховный Советы Президиумының 1946 йыл 11 июлдәге Указы менән ул Бөйөк Ватан һуғышындағы бронетанк һәм механизациялаңған ғәскәрҙәр һәм танк эшләүселәрҙең ҙур хеҙмәтен билдәләү уңайы менән ҡабул ителде.

* Тыуған илебеҙ Бөйөк Ватан һуғышындағы танкистарҙың ҡаһарманлығын юғары баһаланы. Уларҙың 250 меңе орден һәм миҙалдар менән наградланды, 1300 Советтар Союзы Геройы исеменә, шул иҫәптән 16-һы ике тапҡыр шул исемгә лайыҡ булды. 200 самаһы яугир бөтә өс дәрәжәләге Дан ордены кавалеры булды. 400-ҙән ашыу танк һәм механизациялаңға частар һәм соединениелар ордендар менән наградланды.

* Бөйөк Ватан һуғышы йылдарында хәрәкәттәге армиялағы танкылар һаны 1941 йылдың декабрендә 2000 булһа, 1945 йылдың ғинуарында 12000-гә тиклем (САУ менән бергә) артты.

Аҙыҡ-түлек программаһы — бөтә халыҡ эше

„Башаҡ“ операцияһы

Дөйөм халыҡ байлығына һаҡсыл ҡараш тәрбиәләү йәш быуынды формалаштырыуҙа мөһим бурыстарҙың береһе булып тора.

Илебеҙ пионерҙары һәм уҡыусылары йыл һайын «Башаҡ» операцияһында ҡатнаша. Башаҡтар йыйыу буйынса звенолар төҙөлә. Игенде ташығанда юғалтыуҙарға юл ҡуймаҫ өсөн тейешле контроль булдырыла, «Молния»лар, «Бюллетень»дар сығарыла. Улар бигерәк тә ураҡ осоронда активлыҡ күрһәтә.

Йылдың башҡа осоронда ла файҙалы эш менән шөғөлләнәләр. Мәҫәлән, былтырғы уҡыу йылында беҙҙең районды күпселек мәктәптәрендә кисәләр — ауыл хужалығы эшсәндәре менән осрашыуҙар, пионер сборҙары үткәрелде, унда игенсе, ауыл хужалығы хеҙмәте, һаҡсыллыҡ тәрбиәләү төп тема булып торҙо. Аҡъяр урта мәктәптәрендә «Икмәк — беҙҙең төп байлыҡ» темаһына үткәрелгән лекция бик ҡыҙыҡлы булды.

«Башаҡ» операцияһында ҡатнашыусыларҙы төрлө эш урындарында күрергә мөмкин. Уфимск урта мәктәбе уҡыусылары быйыл «Матрай» совхозының ырҙын табағында, сөгөлдөр сәсеүлектәрендә ҙур теләк менән эшләне.

1-се Аҡъяр урта мәктәбенән Ғәзиз Байғусҡаров, Таһир Килдебаев, Басир Ҡоҙабаев, Илдар Ғәлиндар быйылғы уңыш өсөн көрәштә ҡатнашҡандары, ырҙын табағында һәм башҡа объекттарҙа яҡшы эшләгәндәре өсөн Фрунзе исемендәге колхоз тарафынан Почет грамоталары һәм ҡиммәтле бүләктәр менән наградланды. Беҙҙең район мәктәптәрендә бындай эшһөйәрҙәр аҙ түгел.

Ивановка, Маҡан, Мәмбәт урта мәктәптәренең өлкән класс уҡыусылары йәйге каникул осоронда урып йыйыу экипаждары составында хеҙмәт итте.

Аҡъяр урта мәктәптәрендә төҙөлгән постар «Башаҡ» операцияһын яҡшы алып барҙылар. Мәҫәлән, 2-се Аҡъяр урта мәктәбенең 8-се класс уҡыусыһы Рәзәлиә Арсланова, Зилә Асаинова, 9-сы кластан Гөлнара Усеинова, Ирина Сәлимова, 6-сы класс пионерҙары Рөстәм Усеинов, Айрат Юламанов (пост командиры) һәм башҡалар барлыҡ эштәрҙә актив ҡатнашты.

Бындай постар Степной урта мәктәбендә лә бар, 8-се класс комсомолецтары Миләүшә Әминева, Гөлъямал Борисовалар үҙ вазифаларын яуаплы башҡара.

Вәлит һигеҙ йыллыҡ мәктәбенән 5-се класс уҡыусыһы Г. Йәндәүләтова һәм башҡаларҙы «Башаҡ» операцияһында актив ҡатнашыусылар иҫәбенә индерергә мөмкин.

«Башаҡ» операцияһы менән мәктәптең комсомол комитеты һәм дружина советы янында төҙөлгән штаб етәкселек итә, постарҙың командирҙары ла уның сафына инә.

Мәктәптәрҙә уҡыуҙар башланды, ләкин «операция» тарафынан билдәләнгән эштәрҙе тормошҡа ашырыу дауам итә.

Р. ТУҒЫҘБАЕВА,
район пионерҙар йорто методисы.

Редакторы Б. Ғ. НАҘАРҒОЛОВ.

КИТАП КӘШТӘҺЕНДӘ

Районды ауыл магазиндарына Башҡортостан китап нәшриәтендә баҫылып сыҡҡан яңы китаптар килде.

МАССА-ПОЛИТИК ӘҘӘБИӘТ

Р. И. Кашаев. «Социалистик йәшәү өлгөһө һәм шәхесте һәр яҡлап үҫтереү» (рус телендә). Социалистик йәшәү өлгөһө концепцияһы системалы рәүештә ҡарала, фәнни-техник прогресс шарттарында яңы кешенең формалашыу үҙенсәлектәре асыла.

Авторҙар коллективы. «Чапаевсылар һөйләй» (русса). Өс аҙнала Ыҡ ярҙарынан Ағиҙел йылғаһына тиклем юл үткән 25-се Чапаев дивизияһының хәрби хәрәкәттәре тураһында повесть.

1919 йылдың 9 июнендә дивизия колчактарҙың һайлап алынма частарын ҡыйрата һәм Өфө ҡалаһын азат итә. Онотолмаҫ көндәр хәтирәләре һәр кемдә ҙур ҡыҙыҡһыныу тыуҙыра. Был әҫәр — китап уҡыусыларҙың киң ҡатламы өсөн.

АУЫЛ ХУЖАЛЫҒЫ ӘҘӘБИӘТЕ

Р. Н. Сайранов. «Малсылыҡта коллектив подряд» (русса). Был китапта малсылыҡта коллектив подрядты һәм хужалыҡ иҫәбен индереү тәжрибәһе дөйөмләштерелә. Колхоздар, совхоздар һәм РАПО етәкселәренә тәғәйенләнгән.

Ф. Б. Шакиров. «Һауын һыйырҙарын файҙаланыу» (русса). Автор әҙәби сығанаҡтарҙан сығып һәм шәхси тикшеренеүҙәр һөҙөмтәләрен дөйөмләштереү нигеҙендә һыйырҙарҙан күберәк һөт алыу юлдарын һүрәтләй. Был брошюра колхоздар һәм совхоздар етәкселәре һәм зооветеринария белгестәре өсөн.

ХУДОЖЕСТВОЛЫ ӘҘӘБИӘТ

Т. Ғәрипова. «Күгәрсен йыры» (башҡорт телендә). «Айлы төн», «Ҡыҙыл башмаҡтар», «Ҡала ҡунағы», «Көҙгө моң» һәм башҡа хикәйәләрҙә мораль-этик проблемалар күтәреп сығыла, улар китап уҡыусыларҙы кешеләрҙең тормош-көнкүреше тураһында уйланырға мәжбүр итә.

Һ. Дәүләтшина. «Айбикә» (башҡорт телендә). Күренекле башҡорт яҙыусыһының был китабында Бөйөк Октябрь һәм граждандар һуғышы йылдарында кеше яҙмышындағы үҙгәрештәр сағылдырылған повесть һәм хикәйәләр тупланған. «Айбикә» повесында төп образ — башҡорт ҡатын-ҡыҙы. Ул ауыр тормош юлы үтә. Әҫәрҙә уның шәхес булып өлгөрөүе һәм аңының үҫеүе оҫта һүрәтләнә.

Р. Өмөтбаев. «Һылыубикә әбей» (башҡорт телендә). Хикәйәләрҙең төп геройҙары — ауыр минуттарҙа шәхесте дөйөм халыҡ эшенә йәлеп итеүсе юғары идеалдар өсөн көрәшеүсе кешеләр.

Райпо идараһы.

Хәйбулла РАПО-һы коллективы өлкән зоотехник

АҠБАЛИН Венер Ғәйзулла улының

ҡапыл үлеп ҡалыуы сәбәпле, мәрхүмдең туғандары менән яҡындарының ауыр ҡайғыһын уртаҡлаша.

«Аҡъяр» совхозы дирекцияһы, парткомы, профкомы КПСС ағзаһы

ТҮЛӘБАЕВ Әмир Мостафа улының

үлеп ҡалыуы сәбәпле мәрхүмдең туғандары менән яҡындарының ауыр ҡайғыһын уртаҡлаша.

БЕҘҘЕҢ АДРЕС: Аҡъяр ауылы, Сиҙәм проспекты, 37.

Телефондар: редактор—2-11-95, редактор урынбаҫары, яуаплы секретарь—2-15-95, партбүлек—2-13-97, ауыл хужалығы бүлеге һәм радиохәбәрсе—2-14-95, хаттар бүлеге—2-13-95, фотохәбәрсе—2-14-98, типография директоры—2-15-62, цех—2-14-87.

Газета аҙнаһына өс тапҡыр: шишәмбе, кесаҙна, шәмбе көндәрендә башҡорт һәм рус телдәрендә сыға.

Орган Хайбуллинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов БАССР.

Башҡорт АССР-ы Нәшриәт, полиграфия һәм китап сауҙаһы эштәре буйынса дәүләт комитетының Хәйбулла район типографияһы. Тираж 2646, Заказ № 923.